

የበዓሉ ርዕሰ ጉዳዩ ሆኖ ተሳታፊ ነው።

[illegible][illegible]

Ինչպիսիք որ անցած թուրքերու մէջ ծանուցիւնը, ամառս 11ին մեծապառա իշխանն ու իշխանուհին հասկեց զի այդ ի Բերկապոլի ծառայող էլանը Կարսի օրը ինքսրէն ետքը ժամը 4ին հոն հասան. զհետեւեղբը բոլոր մարդիկներով ծածկուած էին, որոնք որ մեծափառ հրեքերը նաւէն դուրս երկշուն պէ՛տկանն Կեցցէ կանւնէ, եւ աս աղագոյնը իշխանական կուրքին հետ մեկտեղ, յատա՛յ գնաց ու մինչեւ պաշտառ իննչնինն տեսեց: Կայսեր ու Կայսրու հայն հետ մեկտեղ էին աս բարձրապատիւ արքիդքանները, փրանկ. Կարոյոս՝ Կայսեր եղբայրը իրեն փրանկ. Յովսէփ որբւովը, Կարոյոս արքիւրքին Ալեքստոս ու Կարոյոս փերպիմանուկն որդիքը, եւ Հոմբարտիայի փախաբոյսին Լեօնորոսն որդին: Լսանցով կտա արքունեայ պատուակիրներէն (*dignitaire*) չափերը եւ ուրիշ երեսէյն մարդիկ մեկտեղ գացած էին: Հարերուն գլխաւն եղան բարձրապատիւ. Ստեփան արքիդուրը՝ Հունգարիայի կուսակալը, եւ բոլոր քաղաքական ու զինուորական երեսէյն պատանաւորները:

Իրիկոսնը բոլոր քաղաքը լուսոյ ծօփու մը մէջ ընկնում էր, ոգն ալ շատ ւերդեցիկ բլրայով՝ քաղ- քին գրեթէ բոլոր բնակիչները հրադարձեալու ու մեծ փառացներու մէջ ժողոված էին։ Դառնէ ինն ա- կէտին Ադրյան ու բոլոր հեռան եկողները պալատէն ելան ու սկսան ան ոտատիկ բազմութեան մէջ պար- ակ։ Եւ լեռնայն ամէն մարդ իր սիրելի խաղաւորը ու հեռան ըլլողները ալեւէ տեսնելու համար մեկ մէկու վրայ կը դիզուէին, բայց ամենեւին անկող- դութիւն կամ միշտ մը չեղաւ։ «Ճողովօտըրը, կըսէ աս ստորաքաղութիւնն ընող հոս սպուրիկ լաւ- դիրը, աս քողոյս տեսիլքը մինչեւ կէս դիշեր վայ- րելից, բայց բոլոր լուսաւորութեան մէջ վառուած բոլորէն ու լցոնքէն անկէ կը վառի ամէն մէկ հոսաւորացուն սրտին մէջ իր սիրելի թաղաւորին սերն ու հաւատարմութիւնը, որուն որ ներկայու- լիւնը քաղքին ու բոլոր տեղութեան վրայ իր շնորհազ, արգարտ լեռան ու քաղցրութեան առա- տուկներէն օրհնութիւն կը դեղու»։

Լըկրոպը օրը ժամը ուժին տեղում կան ժո-
ղովքին (diète) կամ խորհրդատվին երկու բաժին

ներէն* իրիւր ած պատգամաւորները կոչսեր ներս
կայացան, ու անոնց մէջէն ԳիւնգիրքՏէնի եղբւր
կուգար ստիպական խօսակցութիւնն րոտ, որուն
որ Աջոյրը յաղինդէն պատառտան առաւ: Պատա
գամաւորները Այստեք աղջեւէն ելեցին վերջը
Այստեք: Զոյն ու յոյր արեւդքներուն ալ ներս
կայացան: Այստեք եղբայրը իրենց հովաքարիւն
լեզուաւ խօսակցութիւն մ'ըլլաւ, որուն մէջ մտնելու
մտաւ թաղարը իրեն գրանկ: Զաւեւի պաշտոն
հապարակական պաշտան մը կատարելու ասուն
ցուցուցած մեծ սէրերուն համար մասնաւոր օրոյէս
շնորհակալ եղաւ: Եւսմը ասանին իտքհոքարանին
ընդոր անպամները իրենց հանգիսի փառաւոր հա
րաւանները հաղած՝ Այստեք պարտաք վաղին, որուն
մատարան մէջ ի՛նչ աւել Էւսմը երգը երգեցաւ:
Էւս հոգեւոր որաշունը լիննալէն վերջը՝ Այստեք իր
լեռնակարողը դնող, եւ ժամը Էլին մեծ սրահը մտաւ
ու խաղաւորական քաջին փոյց ելաւ: Արահին մէջ
ալ կողմի ձեմերիք (galerie) կը գտնուէին Այս
տեքին ու թոյրը Այստեք հեռ եկող տարիքները:
Այստեք ու անոր երեւնալուն պէս, թոյրը պահը՝
իր խորհրդարանին երկու բաժնեւորուն անդամներ
ըով, արդունեաց պատուակիրներով ու երեւելի
եկեղեցականներով լեցուած էր, ինքզինքն
շատ անգամ լինող:

Երբ որ բառեմին եղաւ, տէրութեան դիւանաւորացիք¹ դասին տաթիճաններուն վրայ իւրյաճ² Կոյսեր կանգնեալ ու առ ժողովքին գումարուելան վախճանը յայտնեց: Եսիքք վերջը Կոյսըր անձամբ հաւոյաբերին յեղուտ ժողովանիաներուն խոսակցութիւն մ³ րբաւ: «Եւ հաճաքարեքն խօղքն պատճառած մեծ ցնծով խինը, կրկն վերջ յիշած լրայիրնիս, չէրնար խօքոք⁴ բաղաարուիլ, եւ միայն մե յաւիտեան ընտցուիւ: Կեր Խաղաւորքն համար մեաներք, իսպարիւր Հոնգարացոյ զուգիյ տօղ զլաւ մեծ հեւ կրնայ համեմատուիլ⁵: Եւ յիշայի ուրիշութեան, հաւատարմութեան, եւ անդեան ձայննին ու ուղաղակները տօղաբերը անկարելի է: Եւ յիշե տաներ Կոյսըր տէրութեան դիւանաբոքին ձեւքն կըրտած առաջորդութիւններուն թիւղմն տառ, եւ իր ձեւօքը տէրութեան դատաւորին տառ, որովհետեւ Հաճաքարիյի նախագահ արքայիկոթան ու բաղադիր կամ փոխարան մեծածն: Եւ ինչ վերջը իր մարդիկնեովք մեկեանդ տրահեն գործ ելաւ:

Դուրս փաթեթադրվելին երկու բաժանմունքում անդամներն ալ մեկտեղ խորհրդարանը գալիս, երանմիջապէս կողմեր ու անդամներն ժողովրդին բրած առաջարկութիւնները կարգացուեցուն, որոնց առջինը փոխտնտեսիին ընտրութիւնն էր։ Ընթերցումը լսմանաբարն պէս, տեղութիւնն դատարարը՝ որն այդպէսէնքեկ տեղը կը բռնէր, ըսաւ որ անմիջապէս

* Զեւ Գրիգորեան թերթի 4-րդ. Հոտար 1, էր. 283, 284 և 285
 Բարբոս Բերեկեան Կայսրութենէն երբ որ Բնակութեան
 Եւրոպ. մասերէն Զոնդարացոյ Գիւմը, Էրեքտ աւ. աս
 խոսքս բնակչոյ գինէր աւ իր Գրիգ. սրբին (Յովսէփ Կայսրը)
 պաշտօնակալն իրաւունքս Զ:

[illegible]

Ըստ խոսքերի՝ ինչպե՞ս Երևանի քաղաքում կառուցվեցին շարժիչները, և ում օգնությամբ արվեցին։ Երևանի մեկտեղ սկսեցին դարձնել և կառուցել մեկ անգամ ավելի արագ, որն օր և օր ևս երևում էր և շատ անգամ կրկնեցին։

— Լ՛մոյս 19/ն Կոյսն ու Կոյսուհին հարկն
վ ի՛ննա դարձան :

[illegible]

ԹԻՎԱԿԱՌՈՒԹՅԱՆ գործերը սկսան : Վերեմ-
բերդի կին զիշերը Ուրիի գլուխէն 560 հոգի չարս
թնդանովով մէկէն Վեռնիի տահմանը յարձակե-
ցան, ու Ս. Վ. Վաղարշապատ անցըր՝ որ ահա՛մանին լայ-
լ լեռան մը զույգ է, բռնեցին : Բ՛տեկա զեռանին մէջ
մեծ շարժում՝ պատահաւ եղ, աւերա թիւնը ասոնք իր
երկրէն գոյնանորս : Համար Ախրաջը գոյր խալ լիւն :

* Հուլիս-օգոստոսյան տրինետը համաձայն թատկարականության էությունը կ'առ ապագայէ, սահմանէ մեր խորհրդարանը կ'իշխուի :

